

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษา ของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

The Development of Program for Enhancing Counseling Competencies of
the Counselors in Higher Educational Institutions

สิริรัตน์ จรรย์รัตน์¹, ภาณุวัฒน์ ปักดีวงศ์², วรินทร์ บุญยั้ง³, จิตรา ดุษฎีเมธา⁴

Sirirat Janyarat, Panuwat Pakdeewong, Varinthorn Boonying, Jitra Dudsadeemaytha

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักคือพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาวิธีการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 94 แห่ง ขั้นตอนที่ 2) สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาพบจากขั้นตอนที่ 1 และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างต้นแบบโปรแกรมตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3) ทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา กับนักแนะแนวของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 12 คน แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ขั้นตอนที่ 4) ประเมินความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา จากการสำรวจความคิดเห็นความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมในการนำไปใช้ จากความคิดเห็นของนักแนะแนวกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักแนะแนว ต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้มากที่สุด เลือกวิธีการพัฒนาสมรรถนะคือ การฝึกอบรม
2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษามีโครงสร้างทั้งหมด 7 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ 2) การออกแบบโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะ 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) เนื้อหาสาระ 5) สื่อประกอบการพัฒนา 6) กระบวนการพัฒนา และ 7) การวัดและการประเมินผล
3. ค่าเฉลี่ยความรู้ การวัดทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลหลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผลการประเมินข้อคิดเห็นของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาพบว่ามีประโยชน์และเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ : การให้การปรึกษา/ สมรรถนะ/ นักแนะแนว

¹ นิติศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาแผนกพัฒนาศาสตร์มนุษย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the counseling competencies of the counselors in higher educational institutions, and need competencies development of counselor competencies, 2) to develop a program for enhancing counselor competencies 3) to experiment the program and 4) to evaluate the program.

The research methodology consisted of 4 steps: step1) to studying counseling competencies and the needs for the development from the sample drawn from the counselors of 94 higher educational institutions. Step 2) constructing a hypothetical program for development by analyzing and synthesizing from the study results in step 1, and the synthesis of reviewed documents and related research findings. The constructed program was validated by 5 experts. Step 3) experimenting the program for enhancing the counselor competencies by using experimental research one group pretest-posttest design with 12 counselors from higher education. Step 4) evaluating program from the opinions, comments and suggestions from of the experiment group.

The study revealed that :

1. The counselors needed to develop the knowledge of counseling competencies at the highest level.
2. The program development for enhancing counselor competencies in guidance consisted of seven elements : 1) the needs for of program development in enhancing competencies 2) the methods for program development in enhancing competencies 3) Program's objectives 4) the content of the program 5) media for development 6) program development
3. Skills and personal attributes before and after the use of the program for enhancing the counselor competencies were significantly different.
4. The program was rated at highest level of usefulness and appropriateness from the experimental group.

Key words: Counseling/ Competencies/ Counselors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างคนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า “การศึกษา” จึงมีความสำคัญในการกำหนดอนาคตของประเทศชาติ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541, หน้า 163) การเปลี่ยนแปลงต่างๆของสังคมไทย ส่งผลให้เยาวชนที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิต การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและจิตวิทยาของช่วงวัย (สมภพ เรืองตระกูล, 2551, หน้า 23) ที่ทำให้นิสิต นักศึกษาต้องปรับตัวให้ได้ และให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาของนิสิต นักศึกษาที่เรียนในระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องปรับตัวเพื่อการเรียน

และ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องเรียนด้วยตนเองมากขึ้น พึ่งพาเพื่อนมากขึ้น พบกับสิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อนใหม่รวมไปถึงการปรับเวลาของตนเองเพื่อเข้าร่วมกับกิจกรรมกับสถาบัน นักศึกษาบางคนไม่สามารถปรับตัวได้ ส่งผลให้มีปัญหาด้านการเรียนและขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ส่งผลให้เรียนไม่ได้จนต้องออกกลางคัน ดังนั้นกล่าวได้ว่าการปรับตัวของนิสิต นักศึกษามีความสำคัญในการศึกษาเล่าเรียน และการดำเนินชีวิตในอนาคตเพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาประเทศชาติ กระบวนการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือนิสิต นักศึกษาที่ประสบปัญหา คือ การให้บริการปรึกษา ดังที่สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีงานบริการให้การศึกษาเพื่อให้ความ

ช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาภายในสถาบัน โดยมีนักแนะแนวเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริการตามเกณฑ์มาตรฐานกิจการนักศึกษา (สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2543, หน้า 19) คือช่วยเหลือให้นักศึกษากำหนดเป้าหมาย ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านส่วนตัวและสังคม พัฒนานักศึกษาให้รู้จัก เข้าใจตนเองและผู้อื่น วางแผนศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา งานบริการให้การปรึกษาจึงถือว่าเป็น “หัวใจของบริการแนะแนว” (วัชร ทรัพย์มี, 2548, หน้า 72) และเป็นภาระงานหลักนักแนะแนวจึงต้องมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของคาร์มีเออร์ และฮัคเนย์ (Carmier and Hackney, 1993, pp.10) เพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการพัฒนาสมรรถนะพบว่า ผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรมีสมรรถนะด้านความรู้ที่จำเป็นในการช่วยเหลือ มีทักษะในการให้การปรึกษา สามารถบูรณาการความรู้ คุณลักษณะส่วนตัว และทักษะการให้การปรึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและเป็นแบบอย่างให้กับผู้รับการปรึกษาได้ ผู้วิจัยทำการสำรวจการให้บริการแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ในปัจจุบันสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษานั้นยังไม่ได้ถูกกำหนดอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะค้นหาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาอย่างแท้จริง และจัดลำดับสมรรถนะที่นักแนะแนวต้องการพัฒนา รวมไปถึงค้นหาวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม และนำมาเป็นกรอบความคิดในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาให้กับนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาให้กับนักแนะแนว ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

2. เพื่อสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

3. เพื่อทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนข้องที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ค้นพบสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนา และวิธีการพัฒนาสมรรถนะซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาให้กับนักแนะแนวในการปฏิบัติงานให้การปรึกษาแก่นักศึกษาช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขอีกทั้งจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารในระดับสูงเพื่อการส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรงานแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

การดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา ครั้งนี้ผู้วิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐาน ใน 3 ประเด็น คือ 1) ศึกษาสมรรถนะนักแนะแนวด้านการให้การปรึกษาในปัจจุบัน 2) ศึกษาสมรรถนะนักแนะแนวด้านการให้การปรึกษาที่ต้องการพัฒนา 3) ศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะนักแนะแนวด้านการให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสมโดยศึกษาจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการค้นหาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาและสำรวจความคิดเห็นจากนักแนะแนวผู้ปฏิบัติงานเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะโดยนำผลจาก

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากผลสำรวจความคิดเห็นของนักแนะแนวนำมาสร้างต้นแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะฯ โดยมีองค์ประกอบของต้นแบบโปรแกรมประกอบด้วย 1) ความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรม 2) หลักการออกแบบโปรแกรมการ 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) เนื้อหาสาระ 5) สื่อประกอบการพัฒนา 6) กระบวนการพัฒนา 7) การวัดและการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญโดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำโปรแกรมไปใช้ ทดสอบกับนักแนะแนวที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาจากนั้นจึงนำต้นแบบโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะนักแนะแนวด้านให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มาปรับปรุงตามผลการประเมินข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และตามผลของการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยนำโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะนักแนะแนวด้านให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะนักแนะแนวด้านให้การปรึกษา โดยใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน-หลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างคือ นักแนะแนวที่เต็มใจเข้าร่วมกลุ่มทดลองจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาประกอบไปด้วย 1) หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบัน อุดมศึกษาเรื่องการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม 2) คู่มือการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเรื่องการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม ผู้วิจัยประเมินผลโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะนักแนะแนวด้านให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินสมรรถนะด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา โดยประเมินความรู้การให้การปรึกษา ทักษะ

การให้การปรึกษา และคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยการประเมินเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญและทดสอบต้นแบบโปรแกรมกับนักแนะแนวในขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test Dependent สรุปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา โดยการประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของโปรแกรม แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะนักแนะแนวด้านให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษาผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นำมาประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของโปรแกรม จากนักแนะแนวผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ส่วนที่ 2 การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา โดยศึกษาจากนักแนะแนวกกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ผู้วิจัยใช้กิจกรรมการถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ After Action Review (AAR) ในการระดมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาด้วยกิจกรรมการถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ After Action Review (AAR) จากนักแนะแนวที่เข้าร่วมกลุ่มทดลองจำนวน 12 คนกำหนดประเด็นไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) เป้าหมายในการเข้าร่วมการฝึกอบรม 2) สิ่งที่ได้รับ 3) สิ่งที่ไม่บรรลุเป้าหมาย 4) สิ่งที่เกิดขึ้นความคาดหวังจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม 5) เมื่อสิ้นสุดการ

ฝึกอบรมจะกลับไปทำอะไร ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการศึกษาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า สมรรถนะด้านการให้การปรึกษาประกอบไปด้วย

1.1 สมรรถนะด้านความรู้ของผู้ให้การปรึกษานักแนะแนวควรมีสมรรถนะด้านความรู้ในการให้การปรึกษาในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ทางทฤษฎีการให้การปรึกษา ความรู้ทางทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการของช่วงวัย นิสิต-นักศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวช ความรู้เกี่ยวกับแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับพฤติกรรม ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาสังคมและการปรับตัวของนิสิต-นักศึกษาเพื่อพัฒนานิสิต-นักศึกษาด้านการศึกษา การวางแผนการเรียน และการเตรียมตัวสอบความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการเตรียมความพร้อมนิสิต-นักศึกษาสู่โลกอาชีพ ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในหลักคำสอนของแต่ละศาสนาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวในสังคมที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลและเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน และความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและสร้างงานวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ในสายงานและวิชาชีพ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวทางการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นทั้งในและนอกประเทศอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สมรรถนะด้านทักษะ ผู้ให้การปรึกษาควรมีทักษะการให้การปรึกษาเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการให้การปรึกษาในระดับมาก ได้แก่ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ การเข้าใจมุมมองของผู้อื่น การเปิดเผยตัวเอง การแสดงความรู้สึกและสนใจฟัง การทวนความ การสะท้อนความรู้สึก การตั้งคำถาม การยุติการให้การปรึกษาส่วนทักษะการเผชิญหน้า การให้กำลังใจ การเลือกใช้เทคนิคในการบำบัดและการปรับพฤติกรรม การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายและทักษะการเขียนรายงาน

1.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะการให้การปรึกษาที่นักแนะแนวควรมีในระดับมากที่สุด ได้แก่ การ

เข้าถึงจิตใจ การแสดงออกอย่างจริงใจไม่เสแสร้ง การตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้รับการปรึกษา จรรยาบรรณ การมีวิธีคิดเชิงบวก การตระหนักรู้ในตนเอง และการจัดการอารมณ์ตนเอง การเป็นแบบอย่างที่ดี ความสนใจในการเรียนรู้และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ให้การปรึกษาส่วนบุคคลลักษณะด้านการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขและการคิดอย่างเป็นระบบ นั้นอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่าสมรรถนะด้านความรู้ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้การปรึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานด้านให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา ผลสำรวจข้อมูลทั่วไปทำให้ทราบว่า นักแนะแนวที่ปฏิบัติงานด้านให้การปรึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านการให้การปรึกษาโดยตรงมีมากถึง 70% ของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และมีส่วนน้อยมากที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ผลสำรวจความต้องการพัฒนาสมรรถนะที่นักแนะแนวต้องการพัฒนามากที่สุดคือ สมรรถนะด้านความรู้ในการให้การปรึกษา โดยสนใจพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการให้การปรึกษา โดยเลือกการฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถนะ เป็นอันดับที่ 1 ต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับพฤติกรรมด้วยการฝึกอบรมเป็นอันดับรองลงมา

2. การสร้างโปรแกรมเพื่อให้สอดคล้องกับผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเรื่องการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม แบ่งเป็น ชุดฝึกอบรม 3 โมดูล ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม โมดูลที่ 2 ทักษะการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรมและโมดูลที่ 3 การติดตามและประเมินผลการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรมตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผลพบว่า ต้นแบบโปรแกรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตั้งแต่ 4.50-4.93 และค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่าต้นแบบโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

2.2 คู่มือการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเรื่อง การให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม

2.3 กำหนดการฝึกอบรม แบ่งได้ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความรู้ ระยะที่ 2 การฝึกทักษะ และระยะที่ 3 การสรุปบทเรียนและความรู้ที่ได้รับของผู้รับการฝึกอบรม

2.4 แบบประเมินสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อนำต้นแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาไปใช้ทดสอบกับนักแนะแนวผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไปโปรแกรม พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะและคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาหลังการทดสอบมีค่าสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าโปรแกรมนำไปใช้ได้

3. ผลการทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาหลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา

4.1 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาวัดจากแบบ สอบถามความคิดเห็นนักแนะแนวที่เข้าร่วมกลุ่มทดลองในภาพรวมพบว่า 1) นักแนะแนวกลุ่มทดลองได้ประโยชน์ด้านความรู้ เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม แนวคิดการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม ขั้นตอน และกระบวนการปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.8, 4.7 และ 4.6 ตามลำดับ 2) นักแนะแนวกลุ่มทดลองได้ประโยชน์จากการฝึกทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรมมากที่สุด มี

ค่าเฉลี่ย 4.6 3) นักแนะแนวกลุ่มทดลองตระหนักถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ให้การปรึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีเพียงคุณลักษณะการมีทัศนคติเชิงบวกต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้เป็นกำลังใจเพื่อช่วยให้แก้ไขปัญหาได้แสดงความเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของความเป็นผู้ให้การปรึกษา แสดงวิธีคิด และปฏิบัติตน ให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความเชื่อมั่นได้ ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.4 และ 4.3 ตามลำดับ 4) ความเหมาะสมของวิทยากรสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของการจัดฝึกอบรม นักแนะแนวกลุ่มทดลองมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.6-4.9 5) การนำความรู้และการฝึกทักษะที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานให้การปรึกษาได้ นักแนะแนวกลุ่มทดลองแสดงความเห็นว่าสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.6

4.2 ผลการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา จากการถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ After Action Review (AAR) พบว่า 1) นักแนะแนวกลุ่มทดลองตั้งเป้าหมายก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ คือ ได้รับความรู้ด้านการให้การปรึกษาเพิ่มขึ้นและได้ทบทวนความรู้เดิม การฝึกทักษะการให้การปรึกษา การสร้างเครือข่ายนักแนะแนว และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้การปรึกษา 2) หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม นักแนะแนวกลุ่มทดลองได้แสดงความคิดเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ ได้รับความรู้ด้านการให้การปรึกษาเพิ่มขึ้นและได้ทบทวนความรู้เดิมได้ฝึกทักษะการให้การปรึกษาได้เรียนรู้กระบวนการและระบบในการดูแลช่วยเหลือนิสิต นักศึกษา กิจกรรมทำให้มีความตระหนักในคุณลักษณะของการเป็นผู้ให้การปรึกษา และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากพี่ๆเพื่อนนักแนะแนวต่างสถาบัน 3) สิ่งที่ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่นักแนะแนวกลุ่มทดลองตั้งเป้าหมายไว้คือ เครือข่ายนักแนะแนวที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากมีความวิตกกังวลว่าเมื่อจบการฝึกอบรมจะไม่ได้ตั้งเครือข่ายอย่างเป็นทางการ และในการฝึกอบรมใช้เวลาไปกับการฝึกทักษะมากทำให้การแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาน้อย อยากให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากกว่านี้ 4) สิ่งที่เกิดขึ้นความคาดหวัง นักแนะแนวกลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทุกคนเปิดใจแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองการทำงาน

ได้กระบวนกรในการให้การปรึกษาไปใช้ได้จริง มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีกำลังใจและแรงบันดาลใจในการทำงาน ความสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม ได้ผ่อนคลาย เพราะรูปแบบกิจกรรมสร้างความอบอุ่นและเป็นมิตร ได้เพื่อนเพิ่ม 5) เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้วนักแนะแนวกลุ่มทดลองแสดงความคิดเห็นว่าจะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ไปปรับปรุงการทำงานด้านการให้การปรึกษาของตนเอง จะพัฒนางานแนะแนวเชิงรุก ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และสร้างเครือข่ายนักแนะแนวมืออาชีพ

อภิปรายผล

1. สมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา เป็นตัวกำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมปฏิบัติ การดำเนินงานด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา จะต้องประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของการเป็นผู้ให้การปรึกษา ดังที่คอร์รี (Corey, 1998, pp.14) ได้กล่าวไว้ว่าสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาจะทำให้การให้การปรึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จะต้องประกอบด้วยความรู้ที่เป็นมาตรฐานการฝึกทักษะในการปฏิบัติ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของการเป็นผู้ให้การปรึกษา แต่จากผลการสอบถามความคิดเห็นของนักแนะแนวเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาทำให้พบข้อมูลเบื้องต้นว่านักแนะแนวที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านให้การปรึกษาโดยตรงมีมากถึง 70% ของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และมีส่วนน้อยมากที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความไม่สอดคล้องในเชิงทฤษฎีที่ ริชาร์ด เนลสัน โจนส์ (Nelson Jones, R: นวลศิริ เปาโลหิตย์ และเมธิพันธ์ ภิญญชน, 2552, หน้า 11) กล่าวไว้ว่าการให้การปรึกษาจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้นผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีสมรรถนะด้านความรู้ที่เป็นมาตรฐานในการให้การปรึกษา และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรึกษาก็สนับสนุนไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะความคิดเห็นของนักแนะแนวในการจัดลำดับสมรรถนะที่นักแนะแนวต้องการพัฒนามากที่สุด นั่นคือ สมรรถนะด้านความรู้ในการให้

การปรึกษา โดยนักแนะแนวสนใจพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการให้การปรึกษา เลือกการฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถนะเป็นอันดับที่ 1 และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับพฤติกรรม เลือกวิธีพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมคือ การฝึกอบรมเป็นอันดับรองลงมา ถึงแม้ว่าผลการสำรวจความคิดเห็นของนักแนะแนวจะทำให้ทราบว่า นักแนะแนวต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้มาเป็นอันดับแรก แต่แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะของกัสคีย์ (Guskey, 2000, pp.14) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะในการทำงานนอกจากจะให้ความรู้แล้วยังต้องพัฒนาให้เกิดทักษะอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นว่านอกจากนักแนะแนวจะมีความรู้ในด้านให้การปรึกษาแล้วนักแนะแนวต้องได้รับการฝึกทักษะอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สร้างเสริมประสบการณ์ให้มีความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาจึงควรสร้างเป็นโปรแกรมเสริมสร้างพัฒนาสมรรถนะในรูปแบบของชุดการฝึกอบรม (Training) โดยพัฒนาความรู้และฝึกทักษะการให้การปรึกษาในเนื้อหาที่นักแนะแนวต้องการพัฒนามากที่สุด

2. โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบัน อุดมศึกษา ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา เรื่องการให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม 2) คู่มือการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเรื่อง การให้การปรึกษาเพื่อปรับวิธีคิดและพฤติกรรม 3) กำหนดการฝึกอบรม 4) แบบวัดสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะโปรแกรมนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญในกระบวนการให้ความรู้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973, pp.11) ที่กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) เป็นส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจนจึงพัฒนาได้ง่าย อย่างไรก็ตามคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาก็เป็นส่วนสำคัญเช่นกัน เพราะเป็นแรงขับเคลื่อนที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตนมุ่งหวังไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย วิโรจน์ สารรัตน์ (2551, หน้า 35) กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาเป็นเรื่องของการพัฒนากิจกรรม (Activity) และกระบวนการ (Process) เพื่อพัฒนาความรู้

ทักษะ และคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้และโกลเดนเบอร์เกอร์ และโกลเดนเบอร์เกอร์ (Goldenburge & Goldenburge, 1988, pp.13) กล่าวว่า การพัฒนานักแนะแนวจำเป็นต้องให้นักแนะแนวได้ศึกษาทฤษฎีการให้การปรึกษาเป็นเบื้องต้น ควรเน้นที่ทักษะและกระบวนการให้การปรึกษา โดยนักแนะแนวสามารถใช้ทักษะต่างๆในการให้การปรึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาหลังการทดลองกับก่อนการทดลองใช้โปรแกรมมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับการศึกษาของกฤษณศิริวารวรงค์พันธ์ (2552, หน้า 164) เรื่องการศึกษาศรรณการให้การปรึกษาครอบครัวและการสร้างโมเดลฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาครอบครัวสำหรับครูแนะแนว พบว่าผลการใช้โมเดลฝึกอบรมครูแนะแนวมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้ด้านทักษะและเจตคติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายได้ว่า

3.1 นักแนะแนวที่เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ทฤษฎีการให้การปรึกษาผ่านกระบวนการและกิจกรรมฝึกอบรมใช้การฝึกอบรมเป็นแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านความรู้แก่นักแนะแนวผู้เข้ารับการฝึกอบรมจนสามารถพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

3.2 การฝึกอบรมใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต บทบาทสมมติ การซักถาม และการปฏิบัติ โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกทักษะโดยการฝึกปฏิบัติ ซึ่งการฝึกปฏิบัติทำให้ผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถเลือกใช้ทักษะให้การปรึกษาได้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่พบ ซึ่งสอดคล้องกับ กานเย่ (Gagne, 1985, pp.217) กล่าวว่า การสอนทักษะปฏิบัติควรประกอบด้วย การให้ความรู้ความเข้าใจในขั้นต้น ตามด้วยการสาธิตแล้วให้ปฏิบัติตาม

3.3 นักแนะแนวได้เรียนรู้คุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาผ่านกระบวนการและกิจกรรมฝึกอบรม เน้นให้ผู้เรียนมีความคิด ความรู้สึก และปฏิกิริยาแนวโน้มด้านพฤติกรรมที่ดี เห็นคุณค่า ประโยชน์ และต้องการได้พัฒนาให้มีความสามารถในการให้การปรึกษา โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์กรณีศึกษา การอภิปราย การบรรยายส่งผลให้นักแนะแนวผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาที่เหมาะสมมากขึ้น ดังที่ชูชัย

สมิทธิไกร (2554, หน้า 32) ที่อธิบายว่าการฝึกอบรม (training) คือกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) คุณลักษณะส่วนบุคคล (attribute) ของบุคลากรอื่นจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงได้

4. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาสามารถส่งผลให้นักแนะแนวมีสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาเพิ่มขึ้นเนื่องจากปัจจัยต่างๆดังนี้

4.1 จากข้อมูลของนักแนะแนวที่เข้ารับการฝึกอบรมพบว่า ขนาดกลุ่ม ภูมิหลัง และความต้องการในการฝึกอบรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การฝึกอบรมครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี สอดคล้องกับแนวคิดของกฤษณศิริวารวรงค์พันธ์ (2552, หน้า 171) ที่กล่าว ผู้เข้ารับการอบรมที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันควรมี อายุ พื้นฐานทางการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานใกล้เคียงกันจะมีผลอย่างมากกับความสำเร็จในการฝึกอบรม

4.2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบจึงส่งผลให้นักแนะแนวสามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาเพิ่มขึ้นได้

4.3 สถานที่ใช้ในการฝึกอบรมเป็นส่วนสำคัญ มีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ อำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ทำให้การจัดกิจกรรมในการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้นักแนะแนวมีการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับ กฤษณศิริวารวรงค์พันธ์ (2552, หน้า 173) ได้กล่าวไว้ว่า สถานที่ในการจัดฝึกอบรมที่เป็นสัดส่วนมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบจะส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเรียนรู้ที่ดี

5. การประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาโดยวัดจากแบบสอบถามความคิดเห็นนักแนะแนวที่เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า นักแนะแนวได้ประโยชน์ด้านความรู้ การฝึกทักษะ และตระหนักถึงคุณลักษณะ และสามารถนำความรู้และการฝึกทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานให้การปรึกษาได้ รวมไปถึง ความเหมาะสมของวิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ สถานที่จัดฝึกอบรม และ

สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดฝึกอบรมมีความเหมาะสม กล่าวได้ว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การ ปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาเป็นประโยชน์ และมีความเหมาะสมสามารถพัฒนาให้นักแนะแนว เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบมี กระบวนการในเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะซึ่งผ่าน ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบกับนักแนะแนว เบื้องต้นก่อนนำไปใช้ ดังที่ ดุสิต ขาวเหลือง (2554, หน้า 24) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคลให้มีสมรรถนะในการ ปฏิบัติงานควรจัดให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความ เหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการให้การ ปรึกษาของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาผู้ที่ต้องการนำ โปรแกรมนี้ไปใช้ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และคุณลักษณะผู้ให้การปรึกษาเป็นอย่างดี และควรมีการ ทดลองก่อนนำไปใช้จริง และปรับปรุงให้เข้ากับบริบทที่ ต้องการนำไปใช้

2. แบบวัดสมรรถนะนักแนะแนวด้านการให้การ ปรึกษา สามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความ ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สมรรถนะการให้การปรึกษาของนักแนะแนวใน สถาบันอุดมศึกษาควรสร้างเป็นพจนานุกรมสมรรถนะ
2. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ติดตามสมรรถนะ ของนักแนะแนวในระยะยาว เนื่องจากระยะเวลาจำกัด ผู้วิจัยจึงเสนอว่าในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการติดตาม และประเมินผลสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะ แนวในสถาบันอุดมศึกษาทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน อย่าง ต่อเนื่องหลังจากการทดลองใช้โปรแกรม
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการเสริม สร้างสมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวใน สถาบันอุดมศึกษา ด้วยเทคนิคเสริมสร้างและพัฒนา สมรรถนะในรูปแบบอื่นๆ
4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการให้การปรึกษาของนักแนะแนวใน สถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็นระดับของการพัฒนา สมรรถนะ
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะ ของนักแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาด้านต่างๆเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- คุณทล ตรียะวรางพันธ์. (2552). การศึกษาสมรรถนะการให้การปรึกษารอบครัวและการสร้างโมเดลการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษารอบครัวสำหรับครูแนะแนว. ปรินญาณพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้ คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2554). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. (2544). การศึกษาผู้ใหญ่: ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2554). การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะ. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: 7(1): 18-32.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และเมธินันท์ ภิญญชน. (2552). คู่มือให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้อื่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บี มีเดีย.
- วัชร ทรัพย์มี. (2548). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สภาพพิมพ์.
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2551). การประยุกต์ใช้ Log Frame เพื่อออกแบบโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทาง การศึกษาสู่กรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยและพัฒนา. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. 4(2), 3-5.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2546). เทคนิคการถ่ายทอดอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดียบุ๊ค.

- สมภพ เรืองตระกูล. (2551). *ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2545). "ตัวแปรในการทำนายสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี". *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.*, ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 ก.ค.-ก.ย.
- สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2543). *มาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ
- Corey, Gerald F. (1998). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. California: Wadsworth Publishing Company.
- Goldenberg, I. & Goldenberg, H. (1998). *Family Systems and the School Counselor*. In W.N. Walsh & N.J. Giblin (Eds.). *Family Counselling in school Settings* (pp.26). Springfield, IL: Charles C.Thomas.
- Guskey, T.R. (2000). *Professional Development in Education: in Search of the Optimal Mix*. In T.R.Guskey, and M. Huberman(eds.), *Professional Development in Education: New Paradigms and Practices*. New York:TeachersCollegePress.
- Hackrey, H. & Cormier, S. (1994). *Counseling strategies and intervention*. (4th Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for Competence Rather than for Intelligence. *American Psychologist*. 28: 1-14.
- Nelson-Jones, Richard. (1992). *Group Leadership A Training Approach*. California: Brook/Cole.